

Finansdepartementet

Betänkandet Skatt på modet (SOU 2020:2020)

(Dnr Fi2020/01583/S2)

Kammarrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslaget.

Skattens förenlighet med EU-rätten

Utredningen har bedömt att den föreslagna skatten medför viss begränsning av den fria rörligheten inom EU (s. 330). Kammarrätten instämmer i denna bedömning och anser att det finns skäl att se skatten som en åtgärd med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner eftersom den kan antas att åtminstone potentiellt påverka handeln mellan medlemsstaterna (jfr bl.a. EU-domstolens dom den 11 juli 1974 i mål 8/74 *Dassonville*, p. 5).

Kammarrätten noterar att utredningen anser att den föreslagna skatten ändå är tillåten enligt unionsrätten eftersom den tar sikte på ett legitimt ändamål i enlighet med artikel 36 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och att den är proportionerlig.

För att en åtgärd med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner ska vara godtagbar krävs inte enbart att den tar sikte på ett legitimt ändamål. Begränsningen måste också vara nödvändig för att effektivt skydda de intressen som anges. Bevisbördan för att åtgärden är nödvändig ligger på de nationella myndigheterna (se EU-domstolens dom den 15 november 2007 i mål C-319/05 *Kommissionen mot Tyskland*, p. 87–88). I sammanhanget är det därför en stor brist att utredningen inte har haft i uppdrag att bedöma om den aktuella skatten är nödvändig, särskilt med beaktande av att utredningens experter anfört att majoriteten av kläder och skor inte innehåller sådana kemikalier som skatten tar sikte på.

Eftersom det saknas underlag för bedömningen om den föreslagna skatten är nödvändig kan det ifrågasättas om den är förenlig med EU-rätten.

Kammarrätten ifrågasätter också om det inte finns mindre ingripande åtgärder att ta till i syfte att skydda människors och djurs liv och hälsa från de aktuella kemikalierna än den aktuella skatten, t.ex. skatt på vissa avgränsade varugrupper

där förekomsten av de aktuella kemikalierna är verifierade. Det kan därmed även ifrågasättas om den föreslagna skatten är proportionerlig.

Skattens förenlighet med WTO-rätten

Utredningen har även uttalat att den föreslagna skatten kan innebära diskriminering enligt GATT-avtalets artikel I, III och X (s. 337). Kammarrätten instämmer i denna bedömning. För att diskrimineringen ska vara rättfärdigad i enlighet med GATT-avtalets artikel XX b krävs att skatten är nödvändig för att skydda människor, djur- eller växtliv eller hälsa. De anmärkningar som kammarrätten lämnat avseende skattens förenlighet med EU-rätten gör sig därför gällande även i fråga om WTO-rätten.

Mätning av skadliga ämnen

I utredningens direktiv anges att det är en utgångspunkt för skatten att det går att mäta förekomsten av de aktuella ämnena med hjälp av en standardiserad eller annan likvärdig metod (s. 404). Kammarrätten anser att detta bl.a. är en förutsättning för att bestämmelserna ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt. Det förhållandet att utredningen har observerat (s. 214 f.) att det saknas standardiserade mätmetoder för vissa ämnen men ändå, som kammarrätten förstår det, föreslår att lagen ska omfatta dessa ämnen kan därför antas leda till problem vid tillämpningen t.ex. vid bedömningen av hur mycket skatt som ska tas ut. Med beaktande av bevisbördans placering på den skattskyldige finns det därför risk för att skatt kommer att tas ut i för hög omfattning på varor som innehåller sådana ämnen under de gränsvärden som anges i lagens bilagor.

Effekterna för de allmänna förvaltningsdomstolarna

I utredningen anges att den föreslagna skatten medför att närmare 4 000 företag och 200 000 konsumenter beräknas bli händelseskattskyldiga. Därtill antas 3 000 företag ansöka om och bli godkända som lagerhållare m.m. Utöver att det är fråga om ett stort antal skattskyldiga som kommer att påverkas av skatten är det också fråga om ett stort antal frågor som aktualiseras vid tillämpningen av lagen. Frågorna är av mycket skiftande slag. Även om det föreslås prövningstillstånd till kammarrätten i mål som gäller godkännande som lagerhållare m.fl. kan de måltyper som skatten kommer att medföra förväntas leda till en betydande målökning för de allmänna förvaltningsdomstolarna, i synnerhet initialt. Det är inte rimligt att den ökning av utgifter som detta medför ska rymmas inom domstolarnas befintliga ekonomiska anslag. Kammarrätten förutsätter att domstolarna garanteras ekonomiska resurser för att täcka de ökade kostnader som följer av förslaget.

Korrekturfel

Kammarrätten noterar att dateringen i lagtexten i 8 § 1 (s. 32) skiljer sig från dateringen i kommentaren (s. 367) i fråga om vilken lydelse som ska vara gällande (21 april 2018 eller 21 april 2019).

Yttrandet har beslutats av kammarrättslagmannen Cecilia Landelius och tf. kammarrättsassessorn Reb Kerstinsdotter, som också varit föredragande.

Cecilia Landelius

Reb Kerstinsdotter